

рішення, що стимулюють оновлення мови балетного театру в різних аспектах (експерименти з драматургією, рухом, простором, музичною партитурою, голосом, мультимедійними технологіями, світловою партитурою та ін.).

ЛІТЕРАТУРА

1. Бортник К. Еволюція новаторства балету П. І. Чайковського «Лебедине озеро» від постановки М. Петіпа та Л. Іванова до версії Ф. Рідмана // *Культура України*. 2014. Вип. 45. С. 174–182.
2. Коростельова М. Д. Палімпсест у постмодерних балетних інтерпретаціях (на прикладі «Лебединого озера» М. Ека, М. Борна, Р. Поклітару) // *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*. 2017. Вип. 39. С. 250–258.

Ігор Дем'янець,

студент 3 курсу

Факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **П. Б. Косенко**, к.пед.н., доцент (БДПУ)

ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Серед ключових питань фахової підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва у вищій школі виокремлюється проблема формування вокальної культури студентів. Саме вокальна культура є тим духовно-практичним надбанням, що забезпечує усвідомлення та використання кращих традицій вітчизняної та світової вокальної школи і впливає на формування готовності майбутніх учителів до професійного володіння власним співацьким голосом та здатності навчати співу учнів. Проблема формування вокальної культури особливо гостро постає у наш час, коли спостерігається великий інтерес до вокального мистецтва серед дітей та молоді. Зростає кількість співочих колективів, відкриваються численні вокальні студії, організовуються вокальні класи в музичних та загальноосвітніх школах, де створюються можливості вибору для творчого розвитку будь-яких видів вокального виконавства – академічного, народного, естрадного, джазового, хорового.

Педагогічний доробок теоретиків і практиків освіти і культури показав, що проблема вокально-виконавської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва протягом останніх десятиліть досліджувалася у роботах В. Антонюк, Л. Василенко, Н. Гребенюк, В. Багадурова, К. Витвицького, Ф. Вітта, П. Голубева, Л. Дмитрієва, В. Ємельянова, К. Злобіна, Д. Люша, В. Морозова, І. Назаренка, І. Прянішнікова, Р. Юссона, В. Юшманова та ін. Разом з тим, методика формування вокальної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва потребує окремого розгляду.

Мета дослідження – окреслити методичні засади формування вокально-виконавської культури студентів мистецьких факультетів педагогічних університетів України.

Методологія дослідження ґрунтується на загальнотеоретичних та методологічних положеннях філософії, психології та педагогіки щодо

вокально-виконавського розвитку як складової фахової підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва. Для реалізації поставленої мети застосовувалися відповідні методи теоретичного дослідження: аналіз наукової літератури, синтез, систематизація, узагальнення.

Аналіз наукової літератури дозволяє нам розглядати вокально-виконавську культуру студентів як здатність до втілення художньо-образного змісту вокального твору шляхом використання сукупності вокально-виконавських навичок, які характеризуються точною інтонацією, атакою звука, правильним диханням, точністю передачі ритмічного рисунка, темпу, характеру музичного твору; вільним та природним звукоутворенням відповідно до узгодженої роботи голосового апарату; правильним фразуванням; емоційністю та музикальністю виконання; тембральним забарвленням звуку; відчуттям стилю виконуваного твору тощо.

Процес формування вокальної культури студентів, згідно запропонованої у нашому дослідженні методики, передбачає проведення педагогічної роботи у послідовності таких етапів: *інформаційно-орієнтаційного; операційно-поглиблювального; аналітико-креативного.*

Перший етап – інформаційно-орієнтаційний – передбачає накопичення теоретичної бази знань студентів, вивчення культурномистецьких, зокрема вокальних традицій України та світу, вокально-виконавського досвіду видатних співаків. Даний етап передбачає, передусім, формування мотивації студентів мистецьких факультетів до вокального навчання.

Другий етап – операційно-поглиблювальний – зорієнтований на опанування студентами вокальних вмінь та навичок у процесі їх безпосередньої виконавської діяльності. Так, заняття з постановки голосу передбачають більшу насиченість навчального процесу практичними діями.

Третій етап – аналітико-креативний – спрямований на формування творчо-виконавського та когнітивно-оцінювального компонентів вокальної культури студентів, передбачаючи розвиток умінь адекватно оцінювати свій власний вокально-виконавський досвід, визначати проблеми власного виконання музики та шляхи їх розв'язання, розвиток здатності до яскраво-образного відтворення художнього змісту вокальних творів та вміння донести створений образ до слухацької аудиторії.

Таким чином, формування вокально-виконавської культури є важливою складовою професійного становлення майбутнього вчителя музичного мистецтва, яка ґрунтується на вивченні художньо-мистецьких традицій в Україні та світі. Процес формування вокальної культури студентів мистецьких факультетів педагогічних університетів передбачає послідовність проведення педагогічної роботи згідно визначених етапів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Авдієвський А.Т. Формування особистості на ґрунті національно-культурного відродження А.Т.Авдієвський // Мистецтво в школі, вип. 1. – К. : УДПУ, 1996. – С. 80 – 83.
2. Гребенюк Н. Є. Вокально-виконавська творчість: психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти: [монографія] / Н. Є. Гребенюк. — К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1999. — 269 с.

3. Руденко Г. Художня майстерність музиканта-виконавця / Г.Руденко. – К., 2009. – 170 с.

Олександр Джупанов,

студент 1 курсу,

освітнього ступеня – магістр

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **В. В. Бурназова**, к.пед.н., доцент (БДПУ)

**ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ
З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ ЯК СКЛАДОВОЇ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО
МИСТЕЦТВА**

Актуальність. Відповідно до Конвенції про права дитини та Конституції України кожна дитина має право на отримання освіти. Комітетом ООН з економічних, соціальних та культурних прав виділяються чотири основні характеристики права на освіту: наявність, доступність, сприйнятливість та адаптованість. Доступність означає, що держава зобов'язана забезпечити рівний доступ до освіти для всіх, незалежно від статі, віку, стану здоров'я.

Реалізація права на освіту для всіх дітей, включаючи дітей з особливими освітніми потребами (ООП), неможлива без розвитку інклюзивного навчання. Останнім часом в країні активно впроваджується інклюзивна освіта, котра повинна враховувати специфіку особливостей дітей з ООП.

Втілення в життя ідей інклюзії, зміна освітнього процесу відповідно до її принципів – завдання складне для усіх, хто включений у цей процес. Ідея інклюзії вимагає від педагогів не лише «включити» учня з ООП у навчально-виховний процес загальноосвітньої школи, але і самим «включитися» у процес взаємодії з іншими, у процес командної співпраці. Самим педагогам необхідно навчитися бути відкритими на нові ідеї, бачити необхідність змінюватися самим, уміти прийняти відмінності та особливості інших людей.

Ступінь досліджуваності проблеми. Гармонійний розвиток особистості в культурно-естетичному сенсі неможливий без розуміння й адекватного сприймання творів мистецтва відповідно до мовних і жанрово-стильових принципів культури. З огляду на це звернення до мистецтва як фактора формування особистості дитини з ООП є усвідомленою необхідністю.

У філософській, культурологічній, мистецтвознавчій літературі мистецтво розглядається як сфера духовно-практичної діяльності людей, спрямованої на художнє розуміння й освоєння світу, яке містить у собі значні пізнавально-виховні функції, сприяючи пізнанню соціального досвіду людства, осмисленню явищ дійсності, формуванню певних ціннісних орієнтацій (В.Асмус, А.Буров, В.Ванслов, М.Волков, І.Зязюн, М.Каган, Є.Квятковський, І.Кон, М.Ліфшиц, Б.Мейлах, М.Овсянников, В.Розумний, В.Скатерщиков, Л.Столович, Ю.Фохт-Бабушкін та ін.).